

**Rozvoj lidských zdrojů TUL pro zvyšování relevance,
kvality a přístupu ke vzdělání v podmínkách Průmyslu 4.0**

Barvení textilií II

Lektor: doc. Ing. Martina Viková, Ph.D.
doc. Ing. Michal Vik, Ph.D.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

"Would you please elaborate on 'then something bad happened'?"

Technologie barvení

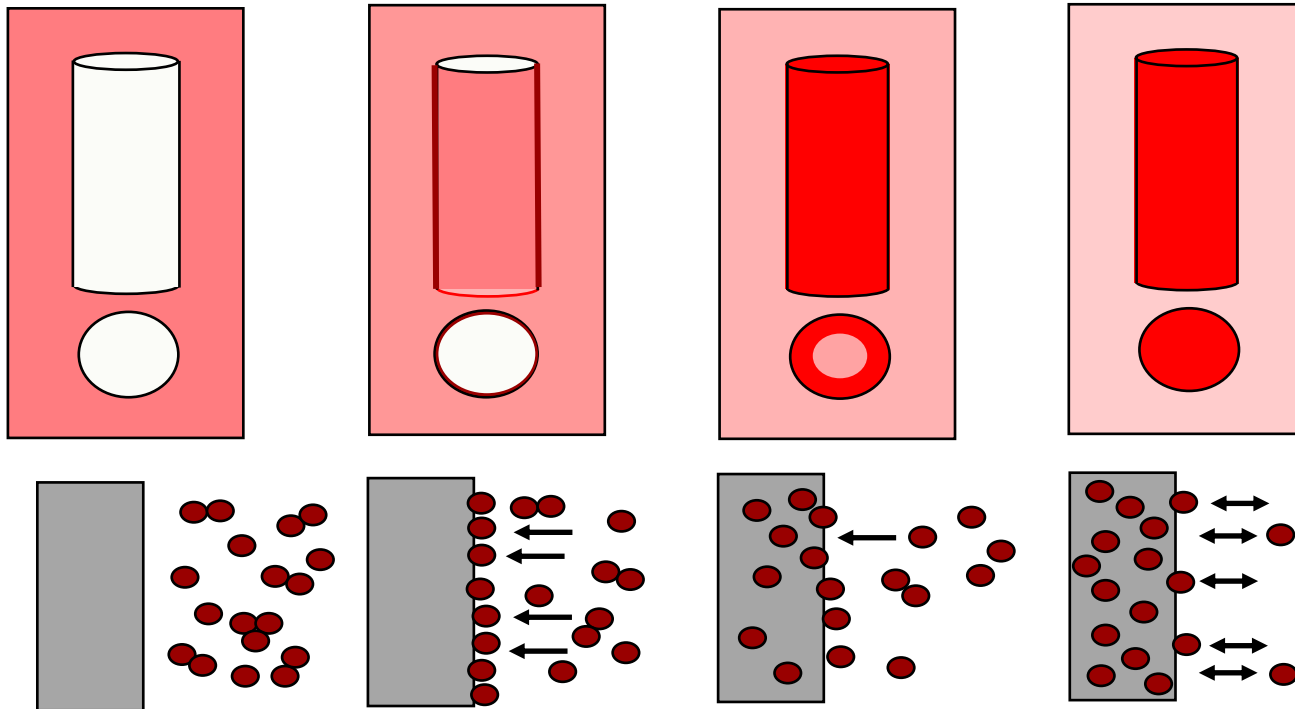

Rozlišujeme dvě základní technologie barvení:

- vytahovací
- klocovací

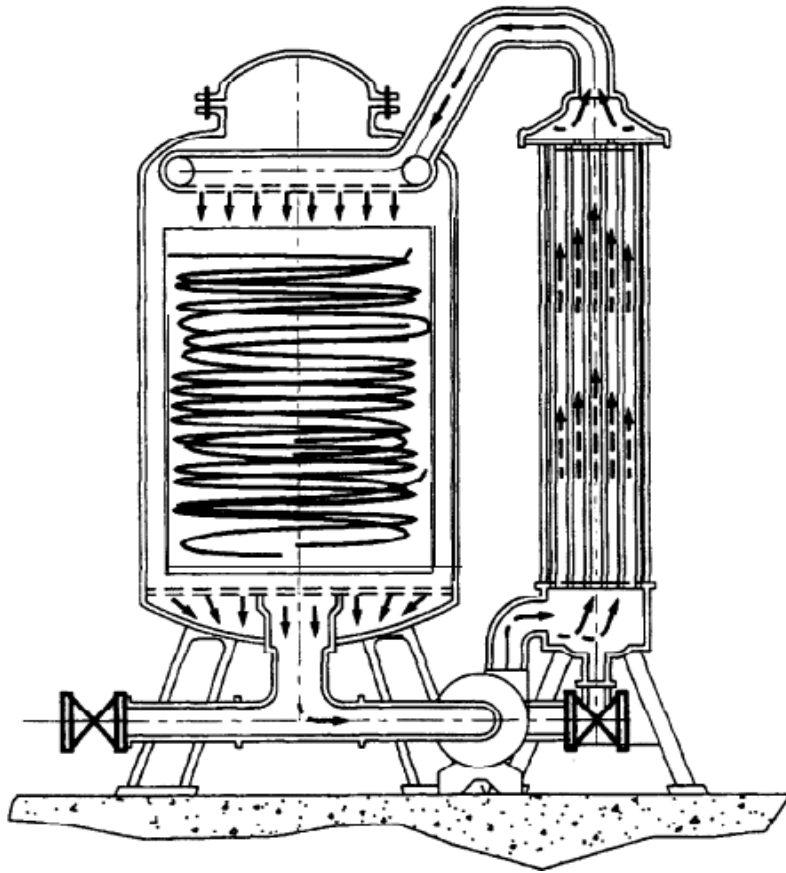
Vytahovací technologie

Barvivo nepřechází z lázně na barvený materiál úplně. Ustavuje se rovnováha mezi koncentrací barviva na vlákně a koncentrací barviva v lázni. V praxi se tato skutečnost charakterizuje **stupněm vytažení** lázně.

Sorpce barviva do vlákna

Aparátové barvení I

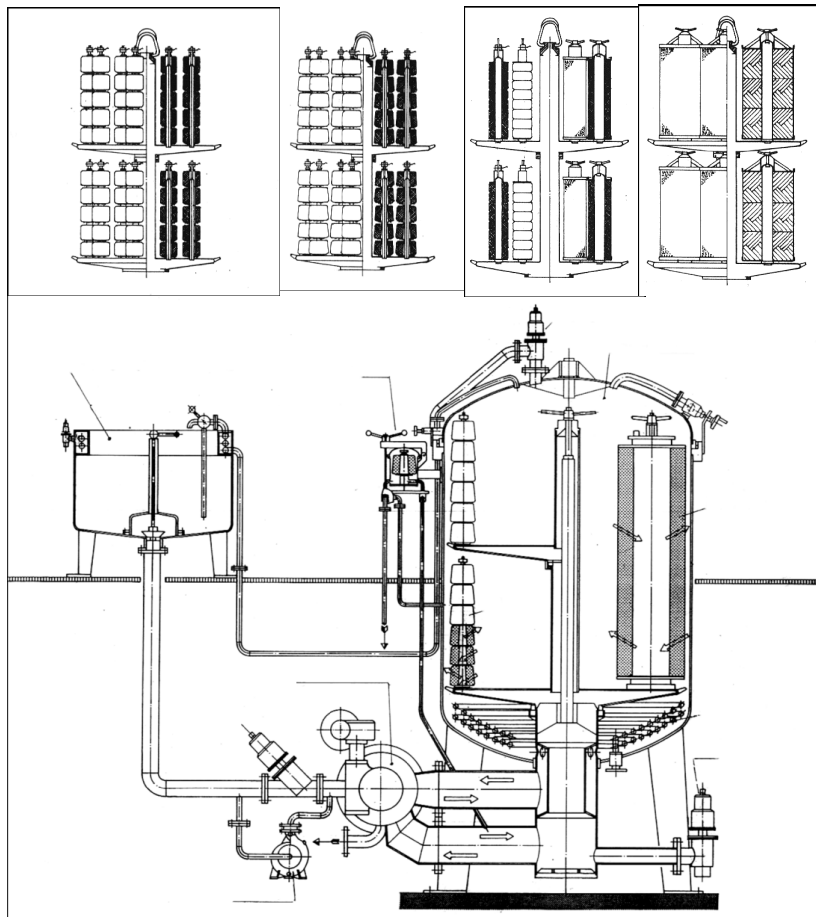

Převzato z: Rouette, H.K. Encyklopedia of Textile Finishing

Foto: LCAM DTC TF TUL

Aparátové barvení II

Převzato z: P.Bellini and others: Finishing

Vedle standardních aparátů jsou používány ještě tzv. malopartiové stroje s 4-6 trny na cívky

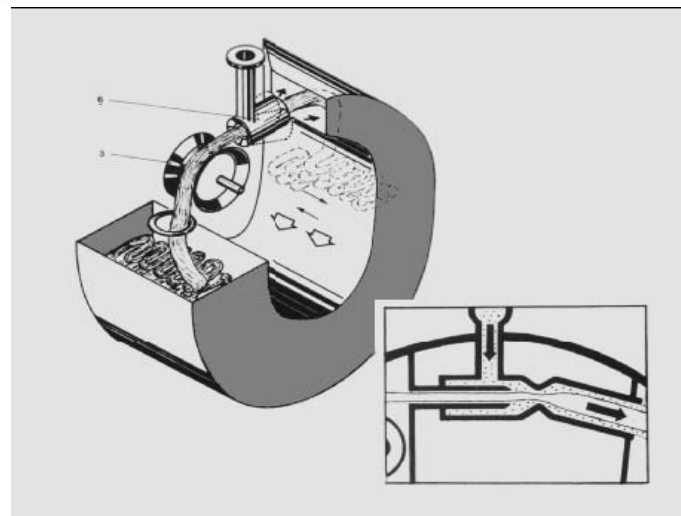
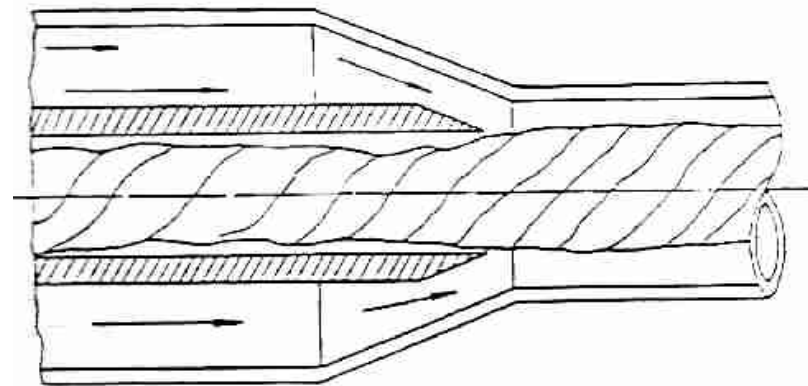
Foto: LCAM DTC TF TUL

Aparátové barvení III

Vedle standardních aparátů jsou používány ještě tzv. vzorkovací aparáty na 1-5 cívek

Tryskové barvicí aparáty I

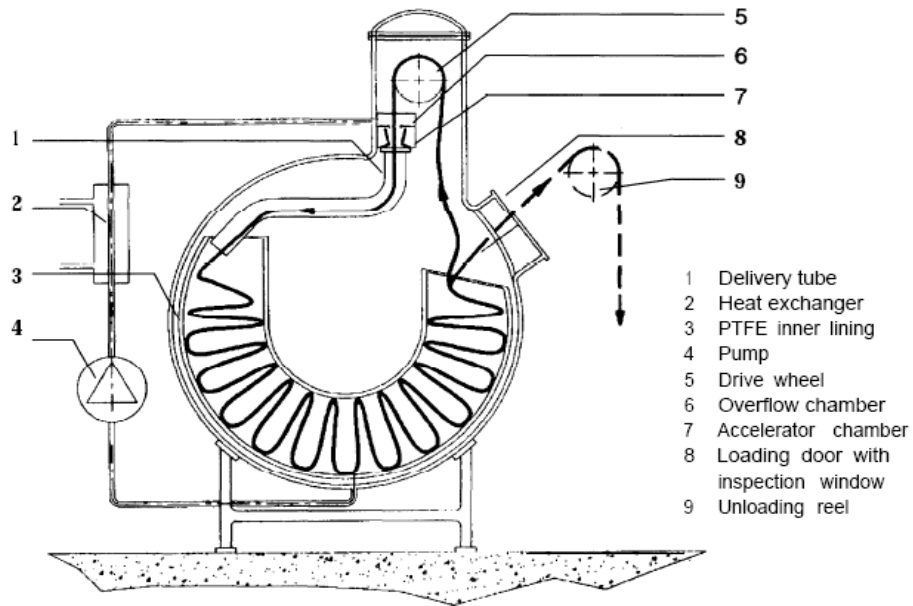
V případě tryskových barvicích aparátů se pohybuje jak barvicí lázeň, tak materiál.

Tryskové barvicí aparáty II

Textile TV

Tryskové barvící aparáty III

Převzato z: www.then-hk.com

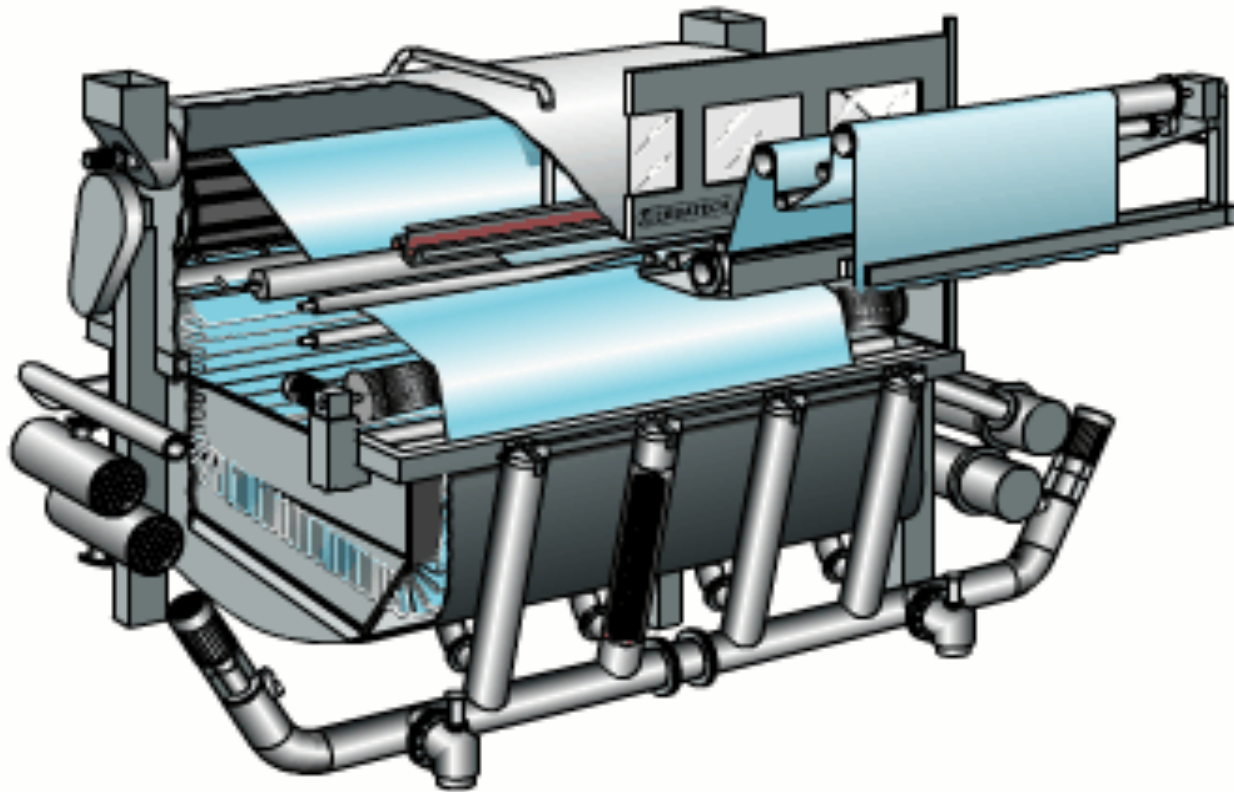
THEN AIRFLOW® SYNERGY

Pro laboratorní barvení jsou používány přístroje umožňující barvení TM o délkách 2-15 m
Na snímcích aparát fy Mathis

Foto: LCAM DTC TF TUL.

Koberce

Barvení koberců je řazeno na pomezí barvení TM a kusového zboží

Jigger I

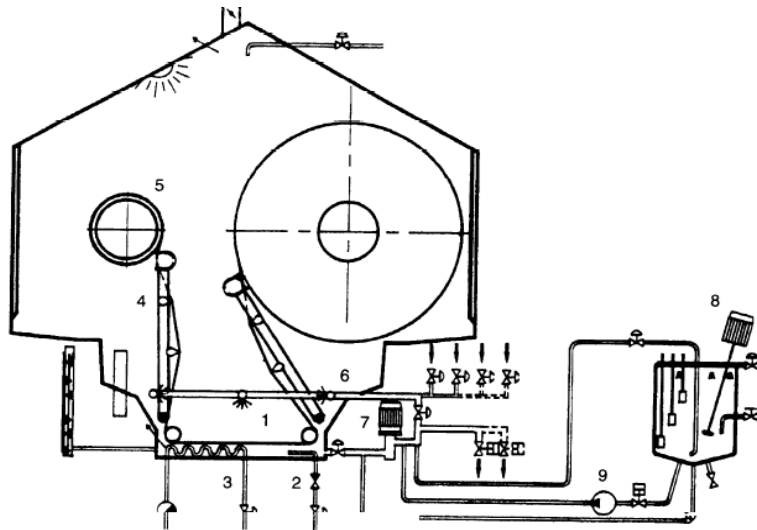

Schéma převzato z: Rouette, H.K. Encyklopedia of Textile Finishing, Foto z www.wikipedia.org,

Atmosferický jigger

HT jigger

Jigger I

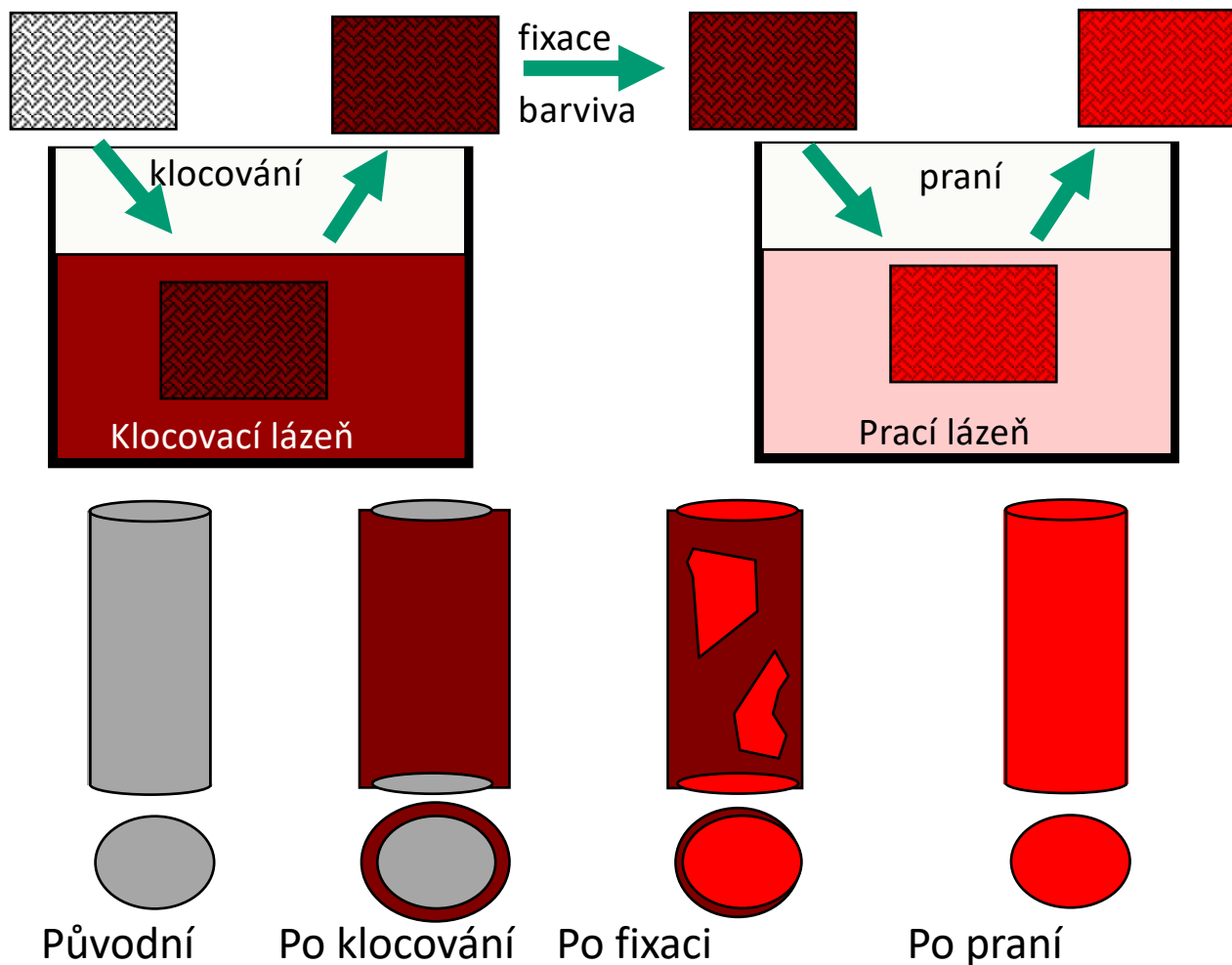

Video převzato z <https://www.youtube.com/watch?v=T0bFiVpqnE>

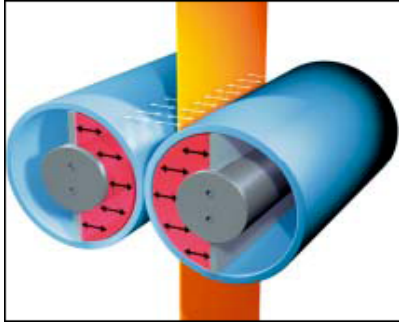

Video převzato z <https://www.youtube.com/watch?v=27z4jo7J2nE>

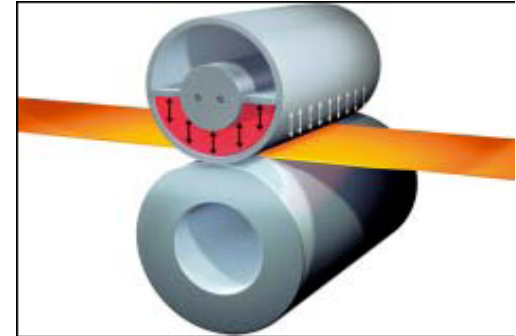
Klocovací technologie

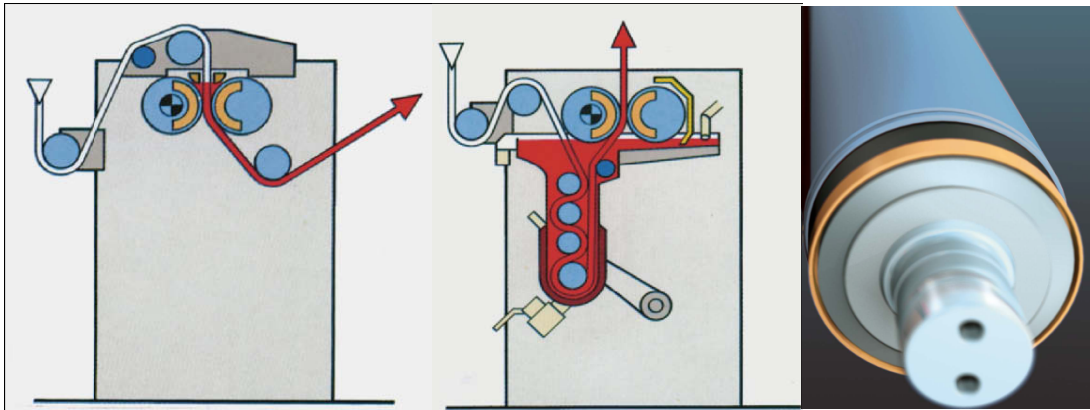
Fulár

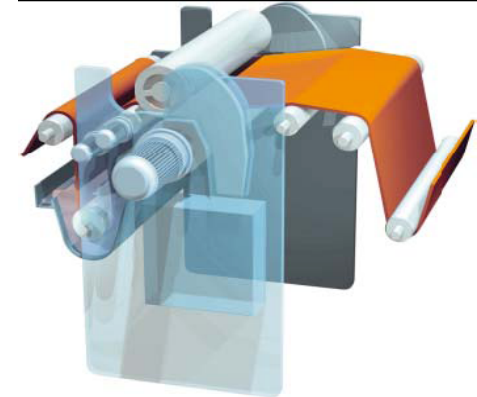
Horizontální uspořádání – dnes častěji pro barvení

Vertikální uspořádání – dnes častěji pro finální úpravy

Lineární přitlak 12 – 50 N/mm

Lineární přitlak 50 N/mm

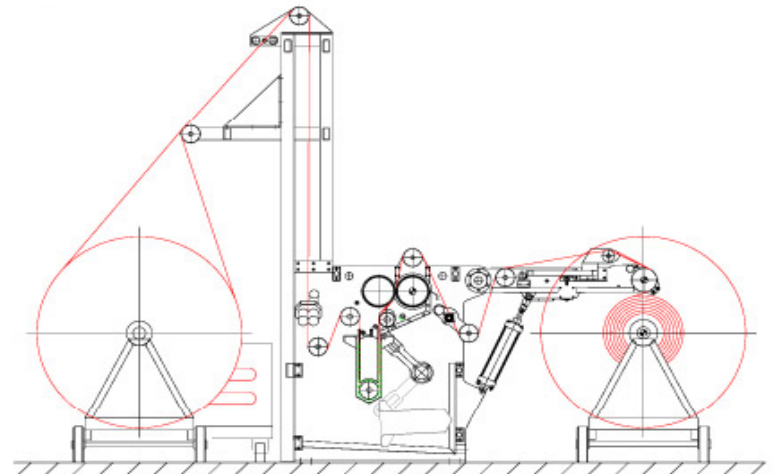
PAD-BATCH

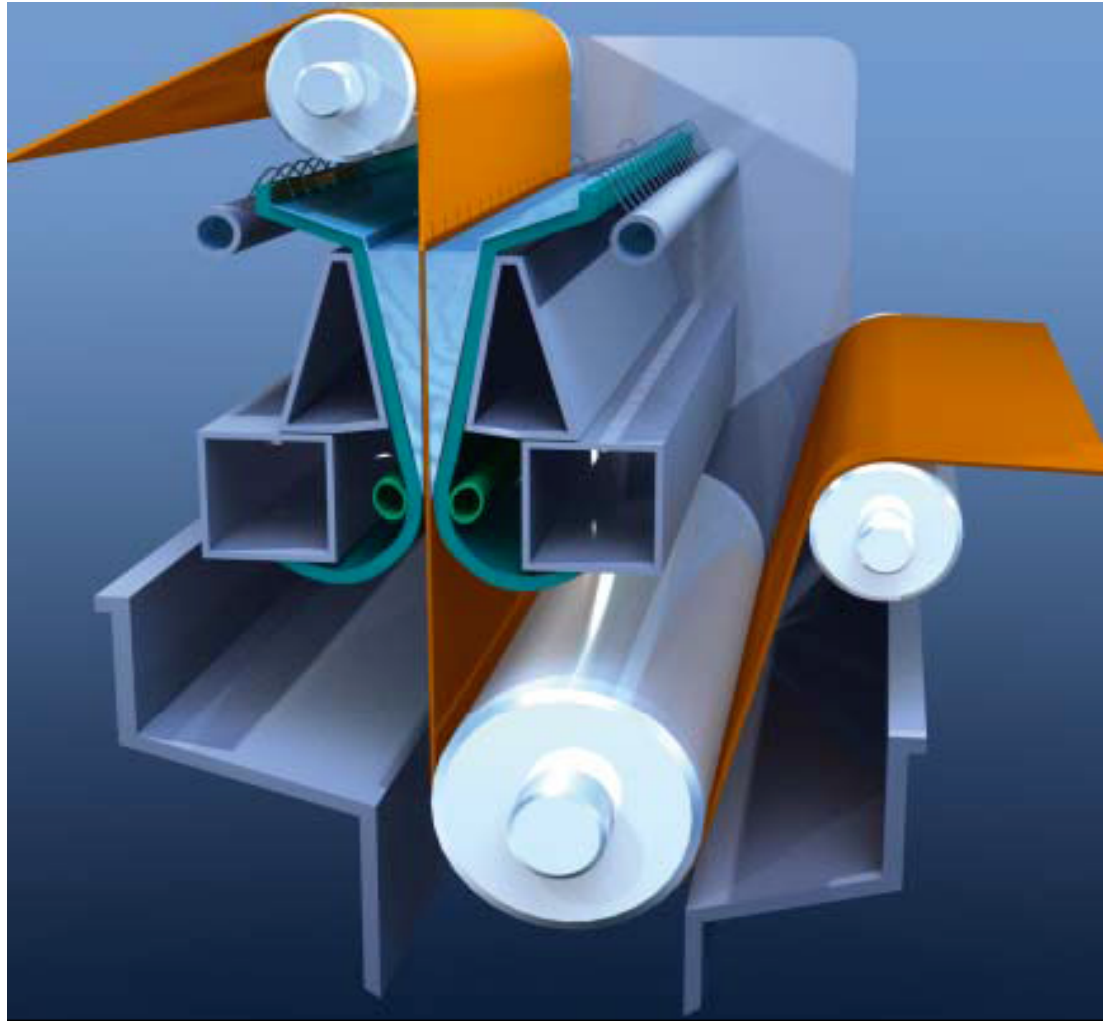
KUSTERS
Member of the Beringer Group

ERBATECH
ERBATECH® GmbH - Textile Plant & Equipment

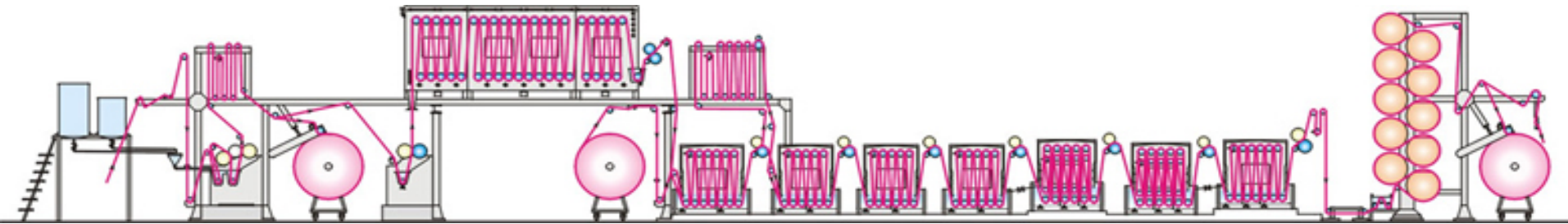

FlexNip

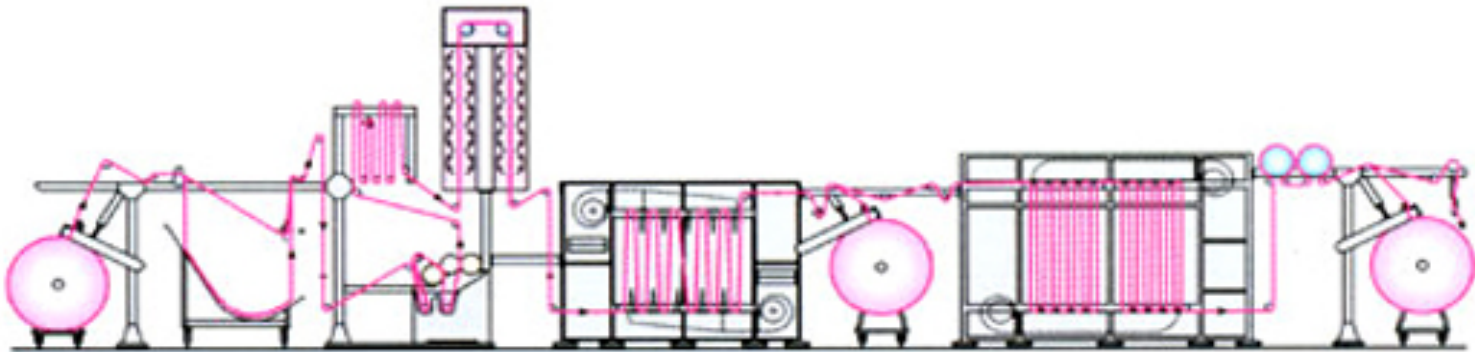

Převzato z: firemní materiály firmy Kuesters

PAD-STEAM a PAD-THERMOSOL

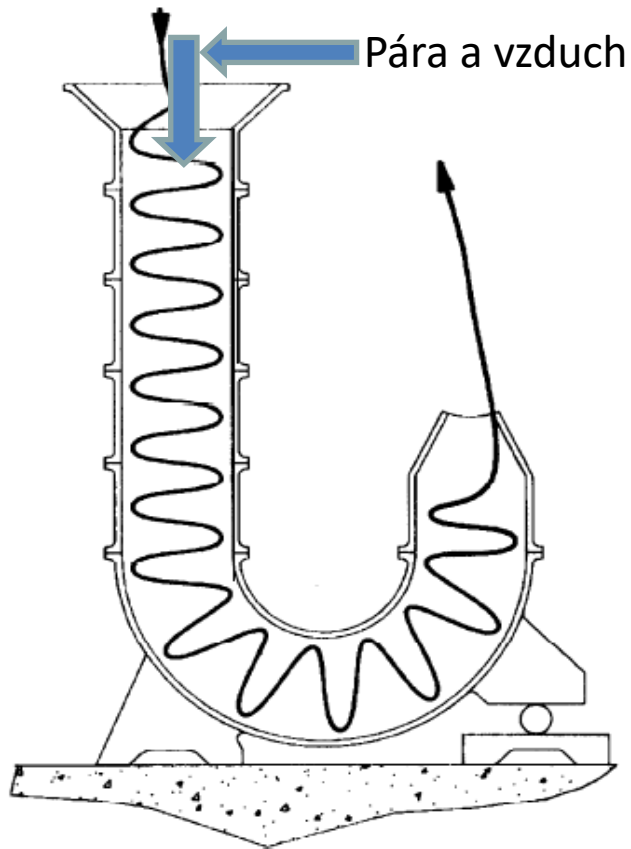

PAD – STEAM

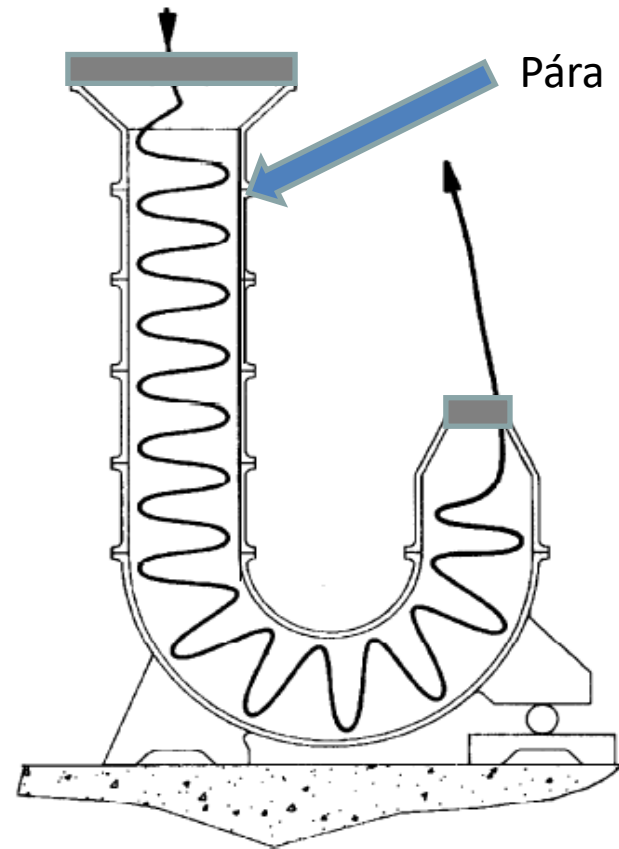

Thermosol Dyeing Ranges

J-box a U-box

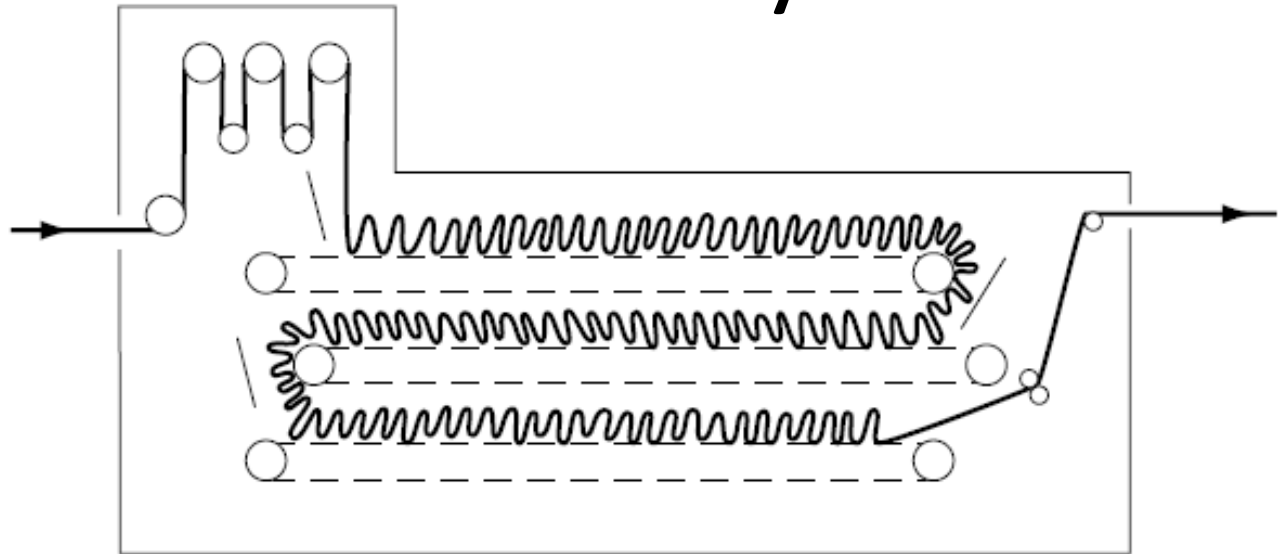

Otevřené systémy

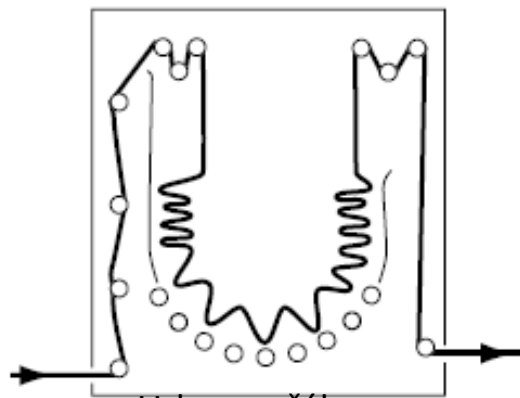

Uzavřené systémy

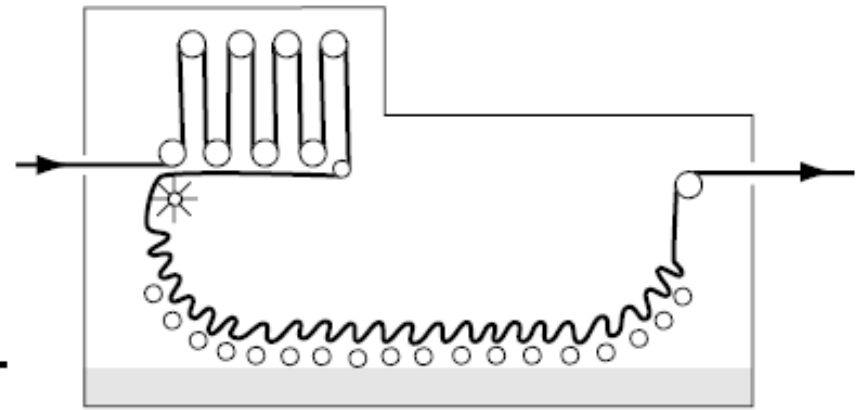
Pařáky

Etážový pařák

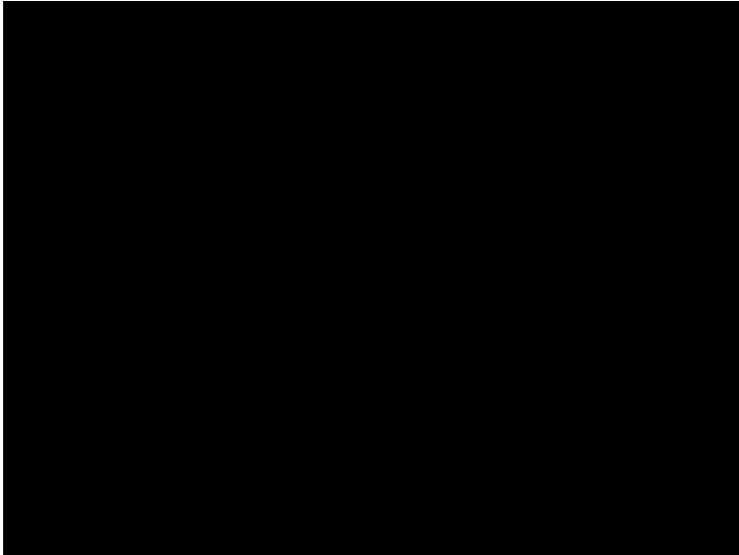

U-box pařák

Pařák s válečkovou dráhou pro odležení

Space dyeing

Video převzato z <https://www.youtube.com/watch?v=U6zq17p5CY4>

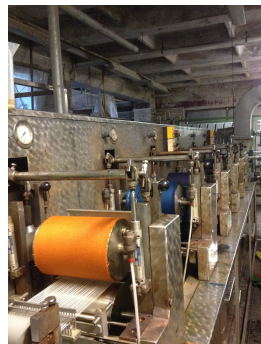
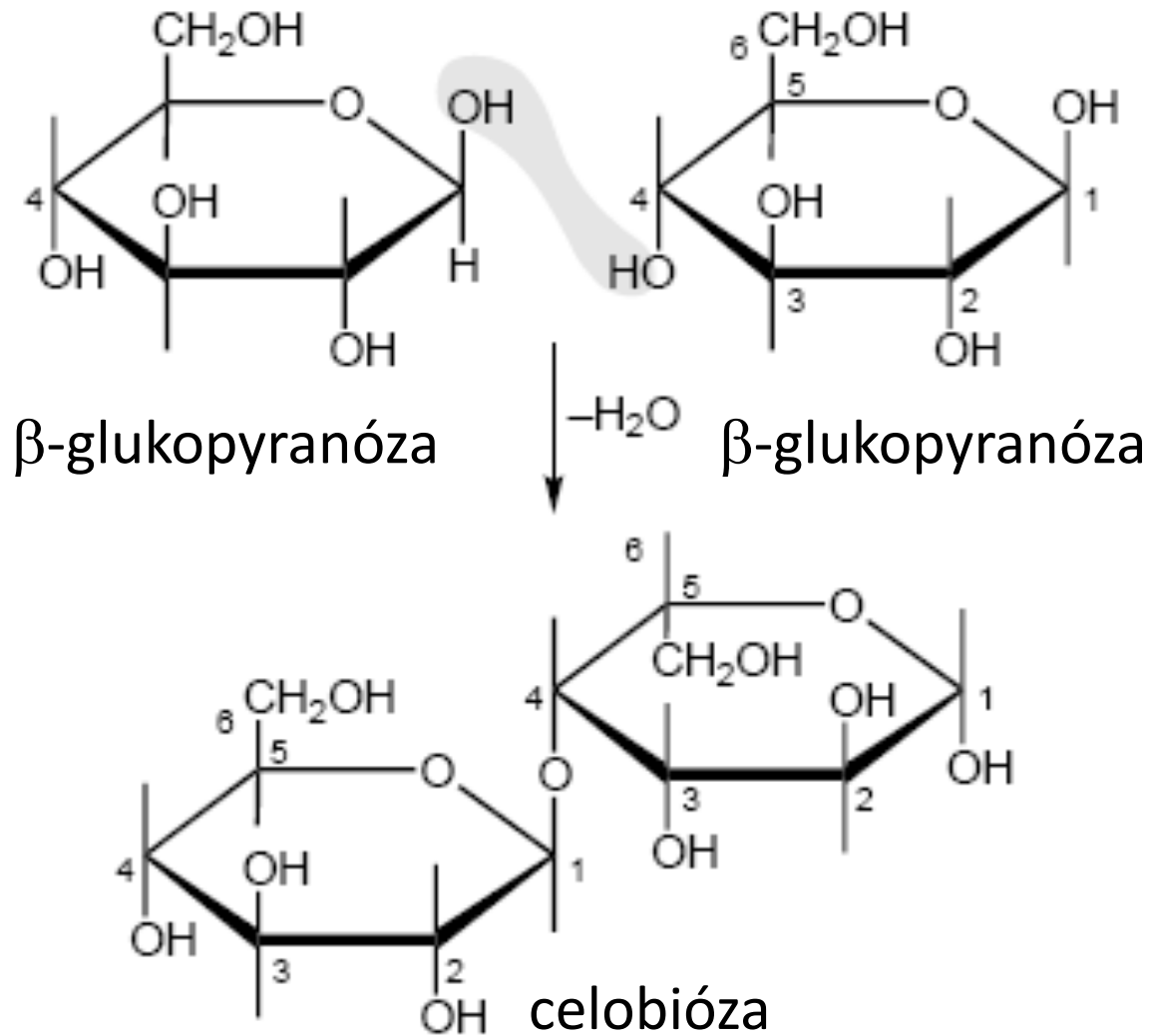
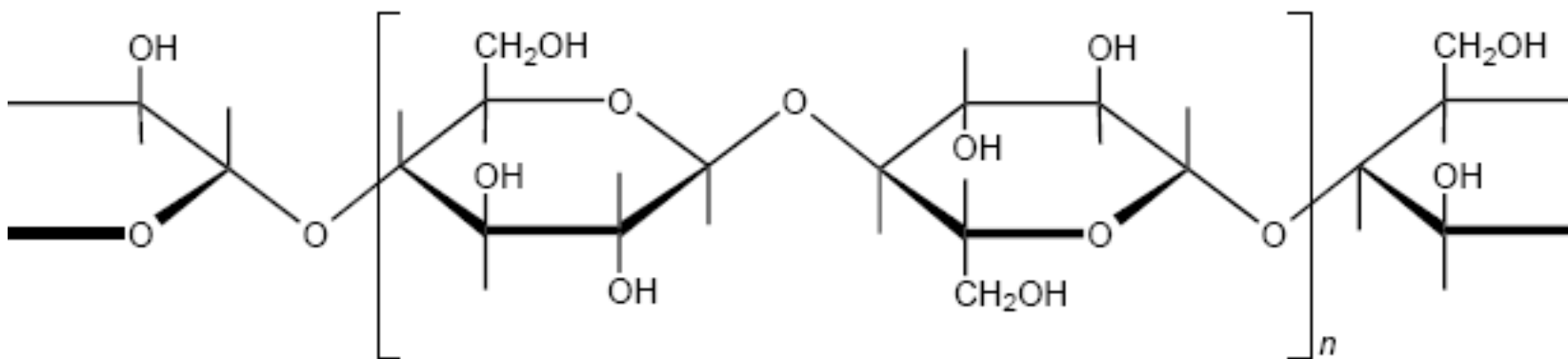

Foto: autoři

Celulóza II

Celulóza III

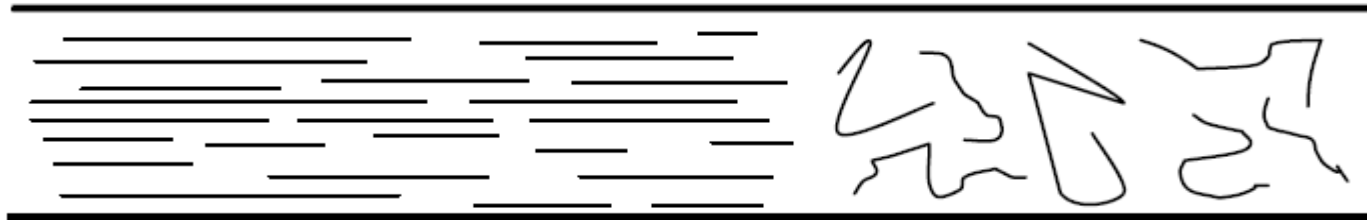

celobiózová jednotka

Bavlna má dobrou pevnost v tahu (245–373 mN/tex) a v oděru, která se za mokra dokonce asi o 20 % zvyšuje. Proto se používá s výhodou zejména na výrobky, které jsou v tom směru namáhány a musí se často prát.

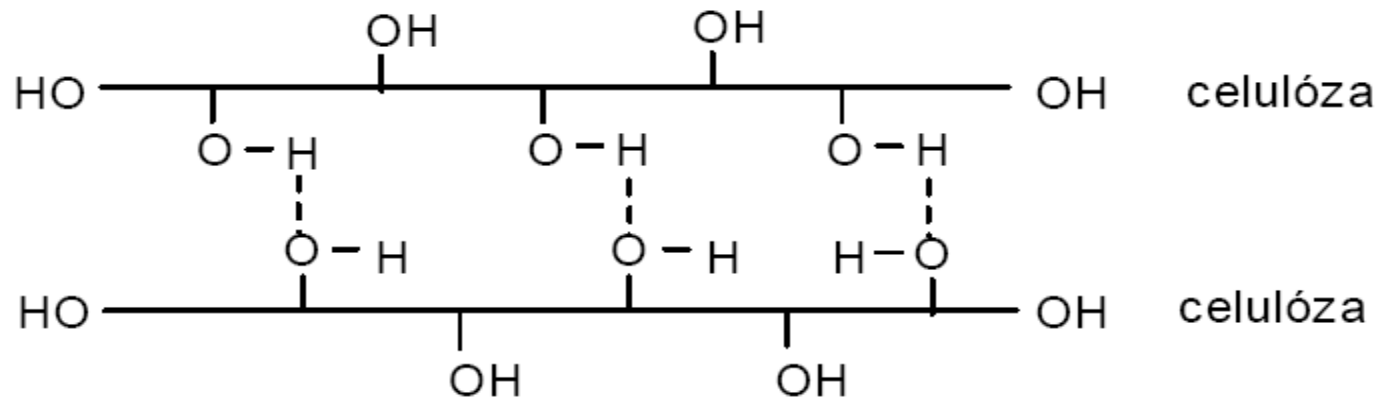
Výrobky mají příjemný omak a mohou sát značné množství vlhkosti, například potu. I toto je jeden z hlavních důvodů, proč se bavlna rozšířila i do lůžkovin a 100% bavlna je dnes v tomto oboru nejpoužívanějším materiálem.

Barvení celulózových vláken

oblast krystalická

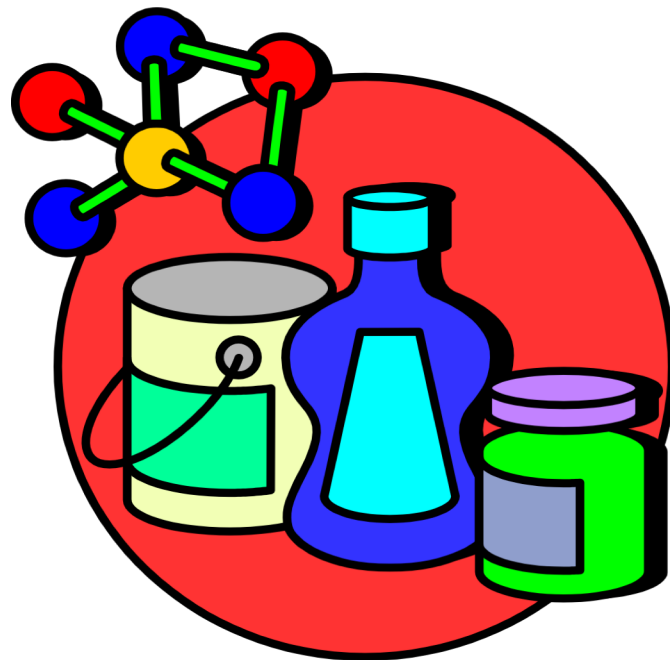
oblast amorfní

Vodíkové můstky mezi řetězci celulózy

Třídy barviv pro celulózová vlákna:

- Přímá
- Reaktivní
- Sirná
- Kypová
- Azová vyvíjená na vlákně

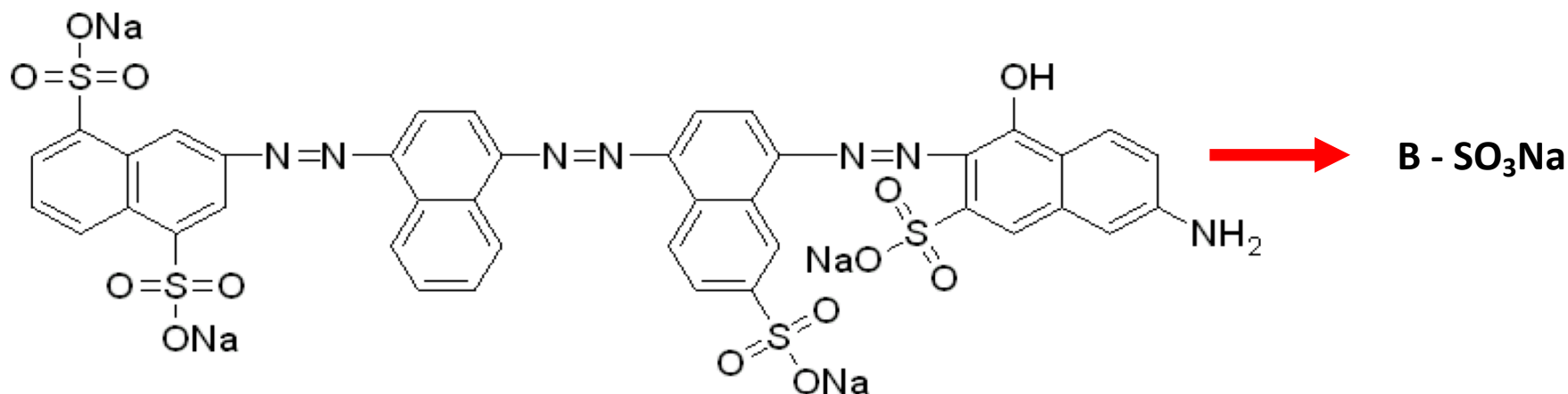
Hodnocení barviv

Třída Barviv	Obecný popis	Hlavní aplikace
Direct – Přímá	Jednoduchá aplikace; nízká cena; kompletní odstínová paleta; střední mokrě stálosti, které lze zvýšit pomocí následného zpracování mědnatými solemi a kationickými fixačními prostředky.	Nejvíce jsou používána pro celulózová vlákna, vybrané značky jsou použitelné také pro hedvábí a vlnu.

Substantivní barviva I

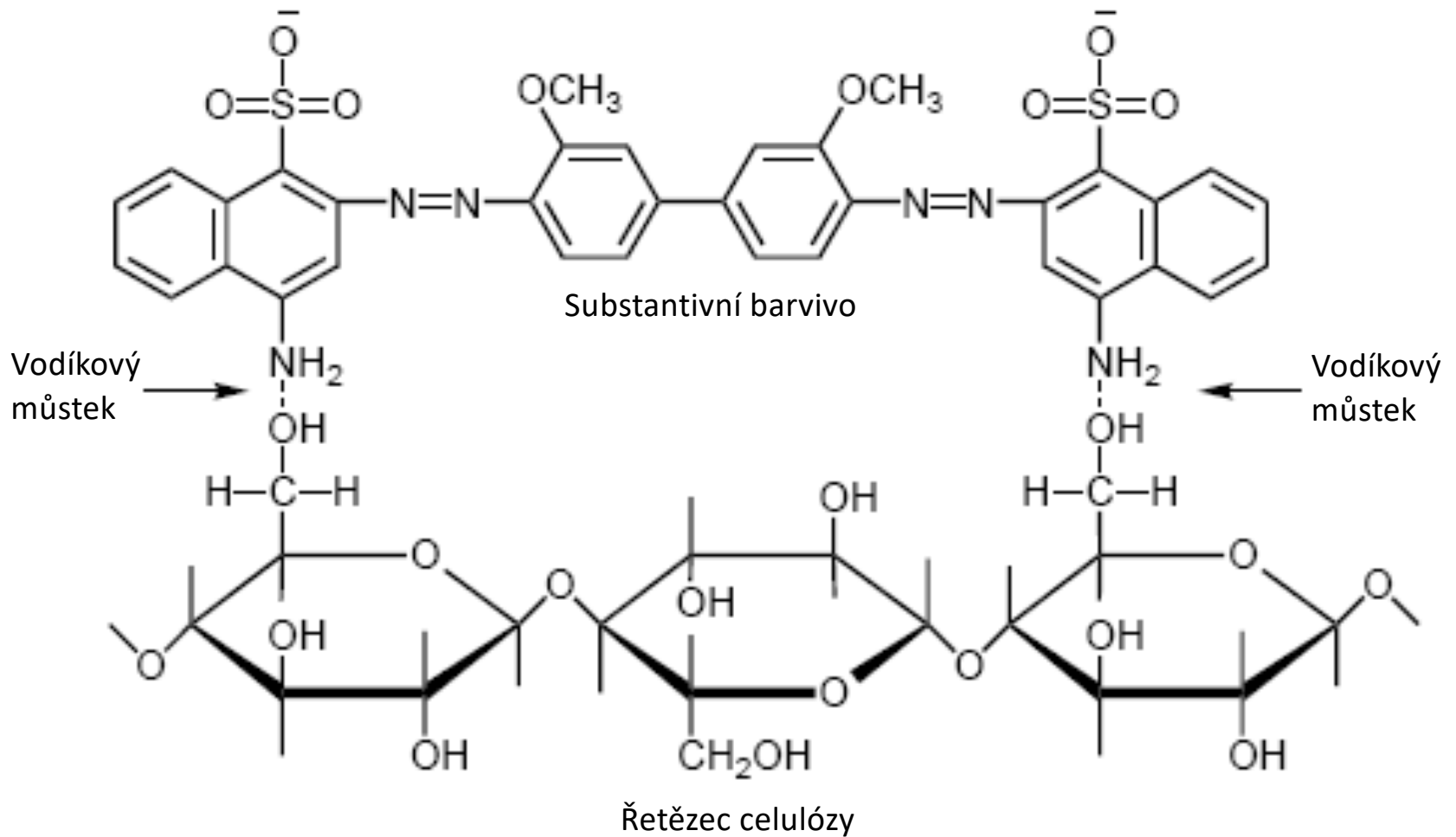
Substantivní barviva jsou ve většině případů aniontová azobarviva rozpustná ve vodě, se silnou afinitou k celulóзовým materiálům. Jejich charakteristickou vlastností je schopnost vytahovat z vodného roztoku na celulóзовá vlákna a upevňovat se na nich.

Tato vlastnost se nazývá afinita nebo substantivita a odtud pochází název této technologické skupiny barviv.

C.I. Direct Blue 71 - SATURNOVÁ MODŘ LBRR 200, Sirius Light Blue BRR...

Substantivní barviva II

Substantivní barviva III

Vliv elektrolytu:

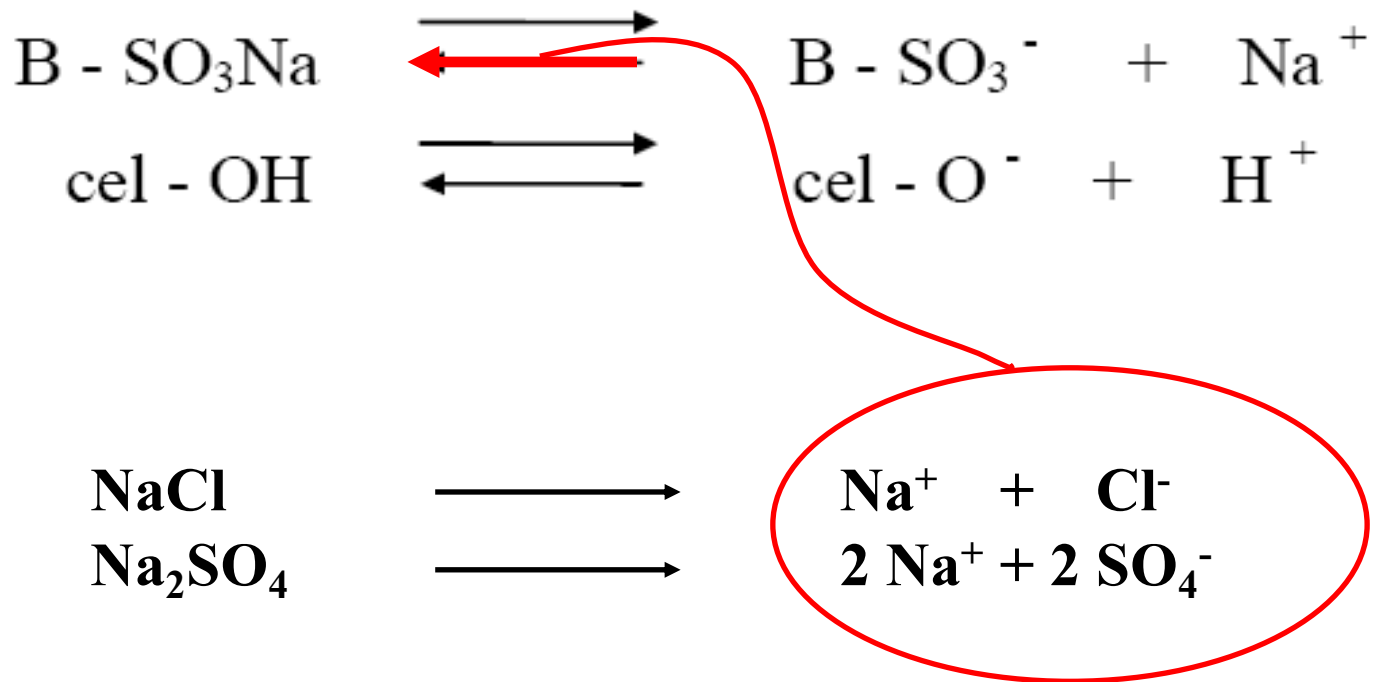
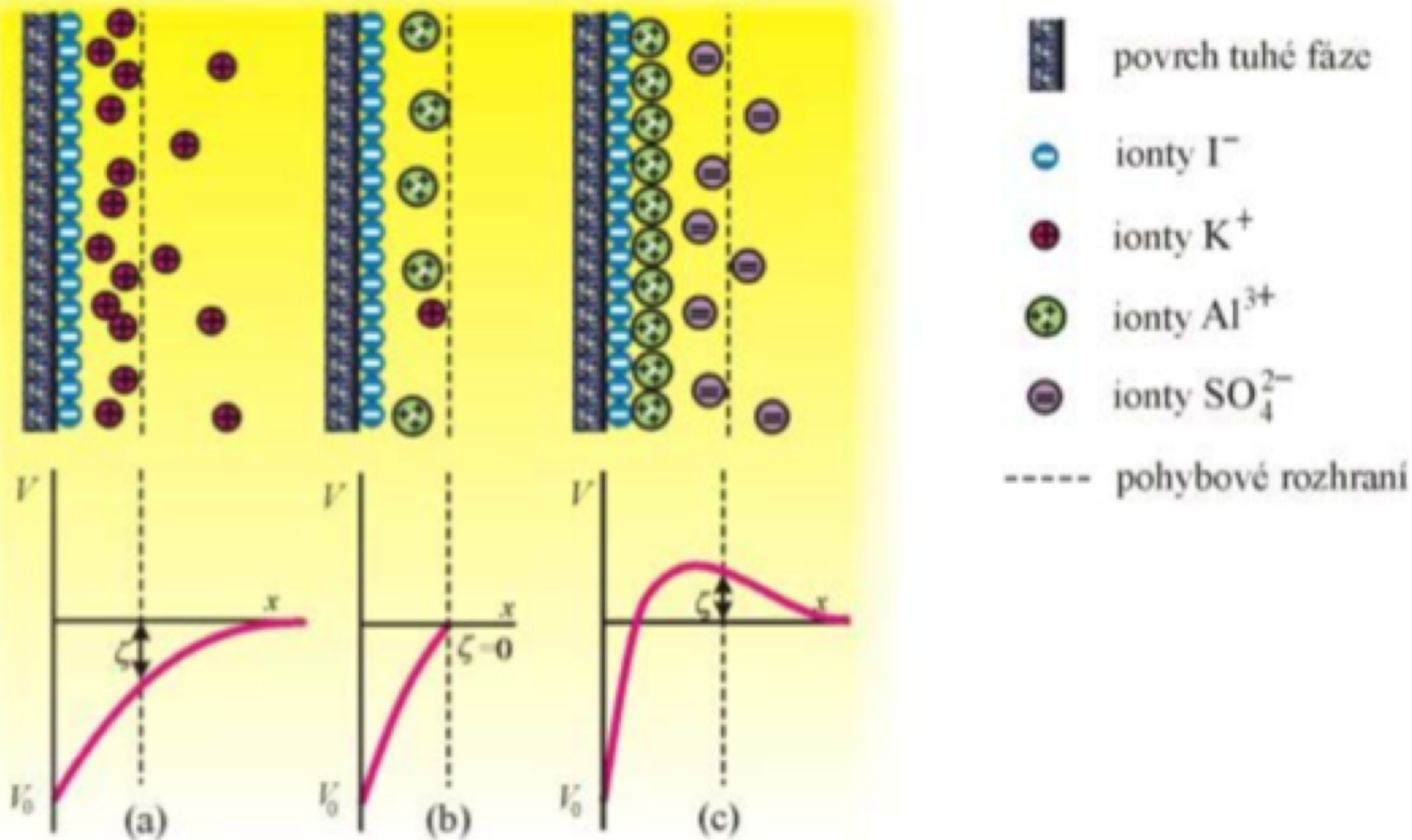
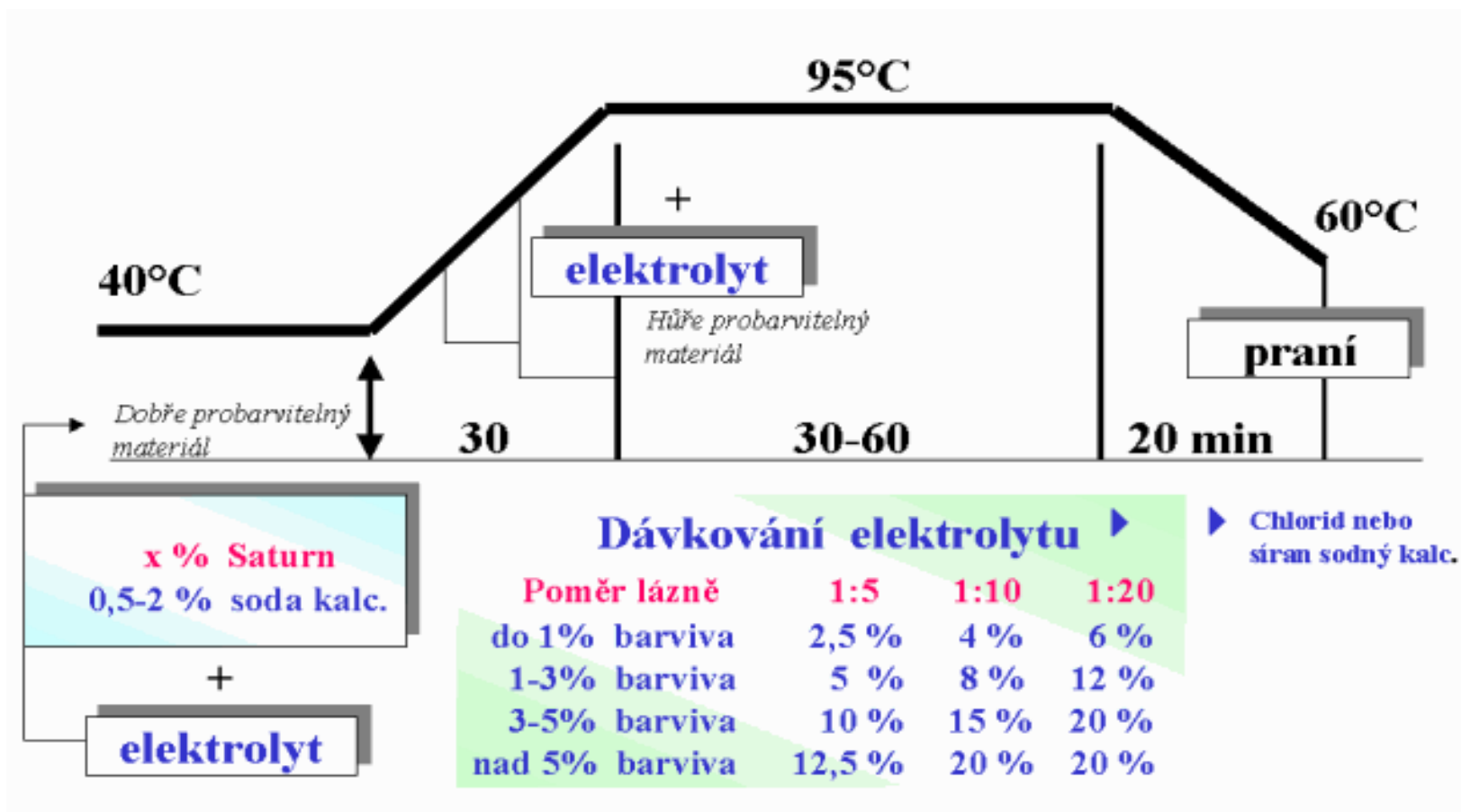

Schéma elektrické dvojvrstvy a jejího ovlivnění

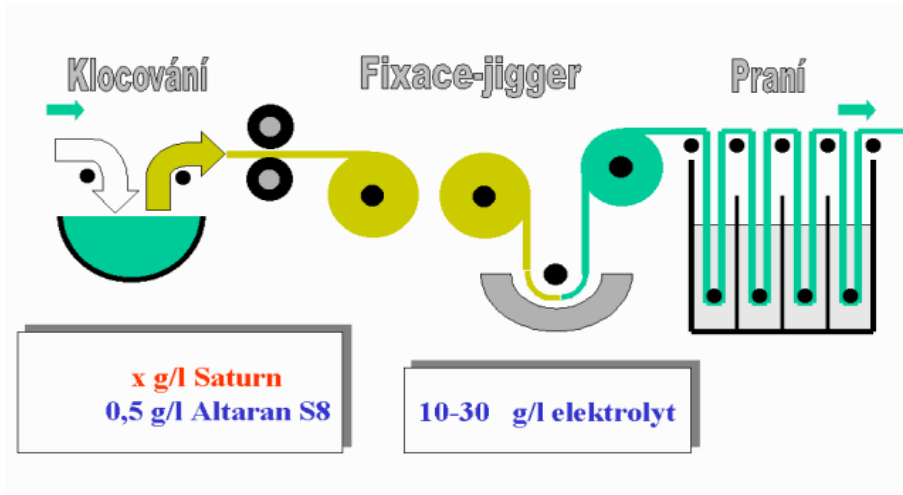

Substantivní barviva III

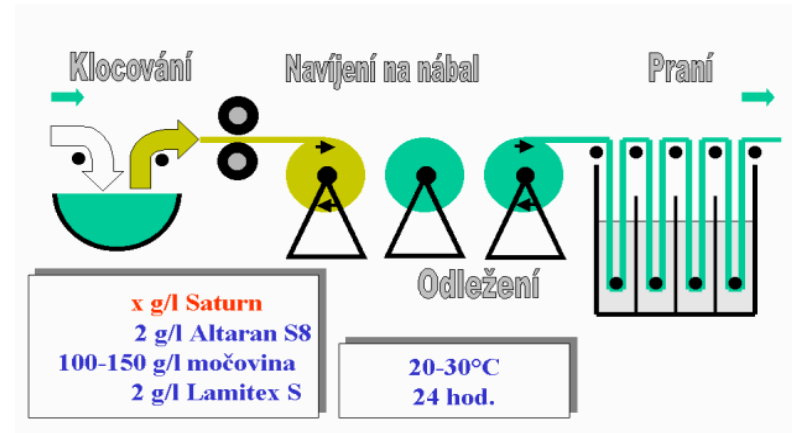

Vytahovací postup barvení

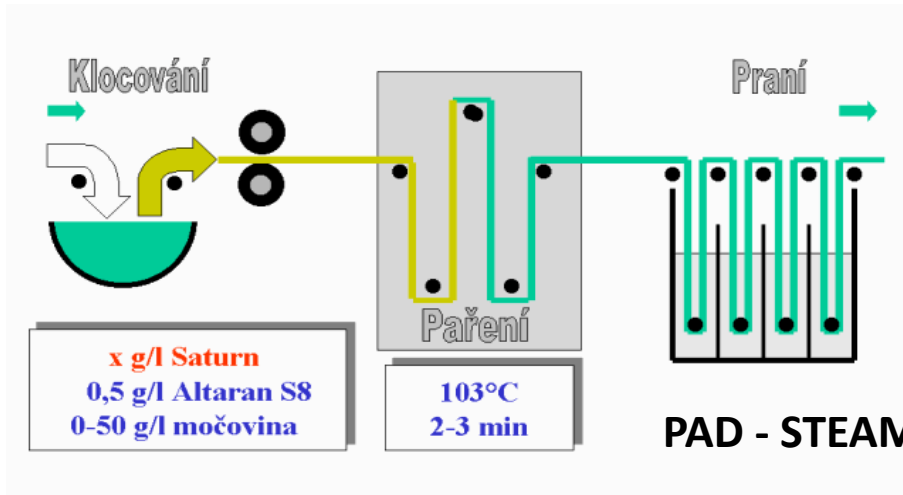
Substantivní barviva IV

PAD - JIG

PAD - BATCH

Oprava vadných vybarvení

Při opravě vadného vybarvení je důležité, zda vybarvení, které budeme opravovat, již bylo či nebylo ustáleno. U neustáleného vybarvení můžeme k opravě přistoupit hned, u ustáleného vybarvení musíme nejdříve ustalovací prostředek odstranit v lázni obsahující :

3 ml . l -1 kyselina mravenčí 85 %
při 80 °C po dobu 30 min.

Neegální vybarvení můžeme opravit zpracováním zboží ve slepé lázni s přísadou egalizačního přípravku. Vybarvení se egalizuje potřebnou dobu při teplotě okolo 95 °C. Předpokladem úspěšné opravy neegálního vybarvení je, aby barviva použitá k vybarvení měla dobré migrační schopnosti.

Odbarvení je možné u většiny značek docílit zpracováním v alkalicko - redukční lázni, obsahující:

2 - 4 % dithioničitanu sodného / hydrosulfit /
2 - 4 % soda kalc.
při 80 °C do odbarvení